

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक ५५]

मंगळवार, नोव्हेंबर २१, २०१७/कार्तिक ३०, शके १९३९

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक १०३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २७.—महाराष्ट्र जमीन महसूल, संहिता १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.	पृष्ठे १-४
--	---------------

महसूल व वन विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २१ नोव्हेंबर २०१७.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XXVII OF 2017.

AN ORDINANCE

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA
LAND REVENUE CODE, 1966.**

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २७.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६६ चा **आणि ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यामध्ये
महा. ४१. आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी
परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

भाग चार-१०३-१

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करित आहेत :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१७, असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ याच्या कलम २५५ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “उक्त संहिता” असा करण्यात १९६६ चा आला आहे) याच्या कलम २५५ च्या पोट-कलम (४) मध्ये, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक समाविष्ट करावा :—

“परंतु तसेच, अपील प्राधिकारी या पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या आत अशी कोणत्याही कार्यवाही निकालात काढण्यात कसूर करील तर त्याबाबत, केवळ राज्य शासन, अशी कोणतीही कार्यवाही निकालात काढण्यासाठी, त्याबाबतची कारणे लेखी नमूद करून त्यास योग्य वाटेल, असा आणखी कालावधी वाढवून देण्यासाठी सक्षम असेल.”.

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ याच्या कलम २५७ ची सुधारणा. ३. उक्त संहितेच्या कलम २५७ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) च्या परंतुकामधील, “दुय्यम अधिकाऱ्याच्या निर्णयाच्या किंवा आदेशाच्या दिनांकापासून ” या मजकुराच्या अगोदर, “ राज्य शासनाच्या पूर्व परवानगीने असेल ते खेरीज करून एरव्ही,” हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल ;

(ख) पोट-कलम (३) मधील, दुसऱ्या परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु तसेच, पुनरीक्षण प्राधिकारी, या पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या आत, अशी कोणतीही कार्यवाही निकालात काढण्यात कसूर करील तर त्याबाबतीत, केवळ राज्य शासन, अशी कोणतीही कार्यवाही निकालात काढण्यासाठी, त्याबाबतची कारणे लेखी नमूद करून, त्यास योग्य वाटेल, असा आणखी कालावधी वाढवून देण्यासाठी सक्षम असेल.”.

निवेदन.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (१९६६ चा महा. ४१) याचे प्रकरण तेरा हे, “अपिले, पुनरीक्षण व पुनर्विलोकन” यांच्याशी संबंधित आहे. या प्रकरणात कलमे २४६ ते २५९ यांचा समावेश आहे. उक्त संहितेचे कलम २५५ हे, अपील प्राधिकाऱ्याच्या अधिकाराशी संबंधित आहे आणि महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (१९६६ चा महा. ४१) याचे कलम २५७ हे, राज्य शासन व विवक्षित महसूल आणि भू-मापन अधिकारी यांचा, त्यांच्या हाताखालील अधिकाऱ्यांचे अभिलेख व कार्यवाही मागविण्याच्या व त्यांची तपासणी करण्याच्या अधिकाराशी संबंधित आहे. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा महा. ११) द्वारे सुधारणा केलेल्या, उक्त संहितेची कलमे २५५ व २५७ मधील तरतुदीनुसार, कोणत्याही अपील किंवा पुनरीक्षण प्राधिकाऱ्यासमोर दाखल केलेले अपील किंवा पुनरीक्षण अर्ज हा, असे अपील किंवा अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या कालावधीच्या आत निकालात काढण्यात येईल आणि अपवादात्मक परिस्थितीत, कारणे लेखी नोंदवून, उपरोक्त एक वर्षाचा कालावधी हा, आणखी सहा महिन्यांच्या कालावधीपर्यंत वाढविता येईल. अपील किंवा पुनरीक्षण करणाऱ्या कोणत्याही प्राधिकाऱ्याने, कलम २५५ किंवा २५७ मध्ये तरतूद केलेल्या कालमर्यादेच्या आत अपिले किंवा पुनरीक्षण अर्ज निकालात काढण्यात कसूर केली असेल तेव्हा असा अधिकारी, उक्त संहितेच्या कलम २५५ चे पोट-कलम (५), आणि कलम २५७ चे पोट-कलम (३) च्या चौथे परंतुक याअन्वये त्यास लागू असलेल्या संबंधित शिस्तभंगविषयक नियमांनुसार शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र ठरेल.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा महा. ११) द्वारे उक्त कलमे २५५ व २५७ च्या सुधारणेपूर्वीदेखील विविध अपील व पुनरीक्षण प्राधिकाऱ्यांसमोर आधीच मोठ्या प्रमाणात अपिले किंवा पुनरीक्षण अर्ज प्रलंबित होते, आणि त्यानंतरही, वेळोवेळी, अर्जदारांकडून कित्येक नवीन अपिले किंवा पुनरीक्षण अर्ज दाखल करण्यात आले आहेत. उक्त संहितेच्या कलम २५५ चे पोट-कलम (४), आणि कलम २५७ चे पोट-कलम (३) चे पहिले परंतुक याअन्वये एक वर्षाच्या कालावधीच्या आत अशी कित्येक अपिले किंवा अर्ज निकालात काढता आलेले नाहीत. तसेच, उक्त संहितेच्या कलम २५५ च्या पोट-कलम (४) चे दुसरे परंतुक व कलम २५७ च्या पोट-कलम (३) चे तिसरे परंतुक याअन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे सहा महिन्यांच्या वाढीव कालमर्यादेच्या आतदेखील काही अपिले किंवा पुनरीक्षण अर्ज निकालात काढता आलेले नाहीत. उक्त संहितेची उक्त कलमे २५५ व २५७ मध्ये नमूद केलेली कालमर्यादा समाप्त झाल्यानंतर, प्रकरणांच्या पुनरीक्षणाबाबतचे असे अर्ज किंवा कार्यवाही निकालात काढणे सुकर व्हावे यासाठी, उक्त संहितेची उक्त कलमे २५५ व २५७ यात यथोचित तरतुदी करून त्याद्वारे, त्यासाठीची कारणे लेखी नमूद केल्यानंतर कालमर्यादेत वाढ करण्याचा अधिकार राज्य शासनाला प्रदान करणे इष्ट आहे.

२. उक्त संहितेच्या कलम २५७ च्या पोट-कलम (१) च्या परंतुकामध्ये अशी तरतूद आहे की, दुय्यम अधिकाऱ्याच्या निर्णयाच्या किंवा आदेशाच्या दिनांकापासून पाच वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, कोणत्याही महसूल किंवा भू-मापन अधिकाऱ्याकडून उक्त पोट-कलमाअन्वये अशी कोणतीही कार्यवाही सुरू करण्यात येणार नाही. जर कोणत्याही प्रकरणात चुकीच्या किंवा अपुऱ्या माहितीच्या आधारे निर्णय घेतला गेला असेल आणि संबंधित बाधित व्यक्तीने दुय्यम अधिकाऱ्याच्या निर्णयाच्या किंवा आदेशाच्या दिनांकापासून पाच वर्षांचा कालावधी समाप्त होण्यापूर्वी पुनरीक्षणासाठी अर्ज करण्यात कसूर केली असेल तेव्हा अशा निर्णयाचे किंवा आदेशाचे, उक्त पोट-कलम (१) अन्वये पुनरीक्षण करता येणार नाही. अशी गैरसोय दूर करण्यासाठी, केवळ शासनाच्या पूर्वपरवानगीनेच, पुनरीक्षण प्राधिकाऱ्याद्वारे अशा प्रकरणांचे पुनरीक्षण करणे शक्य व्हावे यासाठी पोट-कलम (१) च्या परंतुकामध्ये यथोचितरित्या सुधारणा करणे इष्ट वाटते.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग चार, नोव्हेंबर २१, २०१७/कार्तिक ३०, शके १९३९

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे, अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक २१ नोव्हेंबर २०१७.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनु कुमार श्रीवास्तव,
शासनाचे प्रधान सचिव.